

R e d a c t i u n a
se află în
Strat'a tragatorului
(Lővész-útca), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primesc decât numai de la corespondenții regulați ai „Federatiunii.” Scrisori anonime nu se publică. Articlii trimisi și nepublicați se voru arde si numai la cerere expresa se returnă.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literario, commercial si economico.

Appare Domineca.

Pest'a, 18/6. Oct. 1873.

(e.) Eri, pre la 1 $\frac{1}{2}$ ore din dî imperatorele toturorii nemilor si cu marele seu argatu Bismarck sosira in capitalea Austriei. Spectaculul ce s'a manifestat cu acesta occasiune si-lu potu usioru imagină totu omulu mai multu seau mai pucinu intelligente. Măi de pigmei de tote categoriele, incepndu de la cei cu coifuri cu penne verdi si in vestimente stralucite de parada, pana la industria siulu cu manecile resfrante si cu palmele batucite de instrumentele meseriei sale, toti alergara a intempiu seau numai a vedé pre cei duoi giganti faimosi, pre titanii tempurilor nostre. Noi insă mai pucinu accesibili de assemenea bucuria, carea este data numai celor ce nu tienu contu si de dorurile ce tortură si storcu viet'ia a millione de suflete, cari au d'a plăti scumpu aceste festivități, noi, dăiu, i vomu lassá pre ei a se desmerdă in placeri si veselie, că-ce cugetele ce ne cuprindu in assemenei momente sunt de una natura multu mai sfasitoria de anime, de cătu ca sè potu scapă baremu unu singure cuventu in favorulu despotilor si allu celor ce i servescu pre ei.

Inse candu regii si imperatii se imbracisedia unii cu altii, candu tierra gelesce si suspina, platesce si se sacrifica pentru capriciele ce li dictedia imbuibarea loru, oh! atunci e greu a nabușii in peptu doreea ce apesa cu greutate de plumbu, si a nu si-o manifestă baremu prin unu singuru cuventu si cătra acei frati de unu sange si d'o sorte, cari astă-di nu cunoscu mai mare bucuria, de cătu aceea, d'a avé cu cine sè-si impartiesca dorerea.

N'avemu de cugetu sè approbămu prin acesta faptele Jianului, dar in situatiunea de facia, candu ni inchipuim contrastulu intre cei ce storci poporele in profitulu loru, si intre multimea cea mare, carea si-moia paua uscata in acrimele sufferintelor si amaritiunilor, cu voia seau fără de voia ni vinu in minte acelle cuvinte emotionatorie ale acestui fiu allu naturei, care imbinu de necessitatea estrema si-propusese a restabili, cu privire la avere si sangu, aculibrulu intre moritori. Jianul să singuru, dar astă-di sunt millione, cari stau in drumu si se gandescu, ce sapuce, ce sè muncesca, panea sè-si gonisesca.

Nu ni place a mari dorurile, nice alimentă nemultumirea, carea a prinsu adecine atătu de adenci in animele poporeloru impilate, ci ni place totu-de-un'a ne conformă cu realitatea. Cei ce redu că aceste revellatiuni sunt numai flussulu unor fantasmarie individuale, acelua-a binevoiesca a privi la multimea contribuenta si cetesca din aci'a ei cătu de dulce i este viet'a si legature mai potu avé cu ea; cetesca si se va convinge, că desperatiunea este prope de a erupere. Nu dorim sè ajun-

gemu acelle dille, candu impilatorii si ciocoi tempului nou si-voru luă respalt'a meritata dupa faptele loru, inse ne temiu, că nu numai ne voru preveni, ci chiaru ne voru surprinde inca inainte de acceptare.

Intre Turci'a si Ostrunguri'a s'au incurcatu itiele.

Nou'a politica orientala a cabinetului din Vienn'a, si a nume sgomotulu celu mare despre splendid'a primire a vasallilor turcesci la curtea de Vienn'a fără interventiunea siingerinti'a ambasadorului turcescu, apoi evenimentele scandalose din Bosni'a, despre cari vomu vorbi mai la valle, — tote aceste intru atât'a au irritat si inversiunatu spiritele in Constantinopole, incătu de atunci incoce guvernulu turcescu n'a intrelasatu nice una occasiune, ca sè nu-si arrete necasulu seu atătu facia de Romani'a si Serbi'a, cătu mai vertosu facia cu Ostrunguri'a, pre carea o crede, că alimentaria si menagedia aspiratunile Romanilor si Serbilor d'a rupe legaturile cu Turci'a si d'a se proclamă cu totului totu independenti.

Romani'a si Serbi'a au semitău dejă superarea Turciei, că-ce la cererea loru, d'a partecipă cu votu deliberativu in comisiunea pentru regularea Dunarii la portile de ferru, guvernulu ottomanu a respunsu categoric si rece, că nu li poate inconvintu' cererea, mai vertosu din motivulu, că tractatul de Parisu, modificat in conferinti'a din Londonu dă acestu dreptu numai poterilor riverane, apoi Romani'a si Serbi'a, cari stau inca in reportu de vasallitate facia cu Turci'a, nu se potu consideră ca poteri riverane.

A-si manifestă inse nemultumirea si facia cu Ostrunguri'a nu se parea a fi totu asie de usioru; dreptu aceea domnii din Constantinopole asceptara occasiunea favorabila, carea in scurtu tempu li se si offeri. Evenimentele din Bosni'a se complicara astfelu, incătu astă-di Turci'a, carea a provocat scandalurile, potu se arrunce vin'a a supra Ostrunguri'i si a representantilor sei din Bosni'a. Lucrul stă astfelu. Crestinii din Bosni'a, fiindu persecutati, arruncati prin temnitie si maltratati de Vali Assim-Pasi'a si organele sale, se vediura in fine necessitatii a cere interventiunea poterilor straine in favorulu loru, spre care scopu compussera unu memorandu si-lu presentara toturorii representantilor poterilor mari. Ce attitudine au observatu celealte poteri facia cu acesta cestiune, nu se scie, inse cabinetulu de Vienn'a, a respunsu, că de si tractatele internationale nu-i permite a se ammestecă in affacerile interne alle Portii ottomane, totu-si va intreveni in Constantinopole, cu influenti'a sa morală, si va essoperă, că plangerile crestiniloru sè se faca obiectu de investigatiune.

Ce e dreptu, cabinetulu de Vienn'a si-a si folositu influenti'a sa morală in Constantinopole si a mediulocitu esmiterea unei comisiuni, carea se cercedie, că intru cătu sunt seau nu sunt fundate plansorile crestinilor din Bosni'a. La dorinti'a expressa a guvernului turcescu cabinetulu din Vienn'a inca a participat, prin representantul seu, la acesta investigatiune. Inse ce se vede? In mediuloculu investigatiunii Turci'a abdice de solidaritatea sa cu Ostrungu-

ri'a, si-si motivedia acestu passu prin unu memorandu cătra poterile străne, in care dice intre altele, că consulii ostrunguresci din Bosni'a, adeca consulul generalu din Seraievo, Teodorovicu, si vice-consululu d'in Banjaluc'a, Dragan-cicu, agitedia pentru ideele pansiaviste si că cestu din urma e chiaru membru unui comitetu revolutiunaru etc. Acestu memorandu, de si nu este subscrissu de nime si de si nu porta nice unu semnu, care sè-i dovedesca caracterulu officialu, totu-si se attribue guvernului turcescu, si din acesta convictiune manecandu, press'a ostrunguresca bate alarmu si cere repararea cu ori-ce pretiu a onorei vetemate, a insultei ce s'a arruncat prin acestu actu a supr'a consuliloru ostrunguresci.

Cu privire la acestu conflictu, organulu dlui Andrassy „Pester Lloyd”, care la inceputu se suffulcassee pana a ammenintă cu poterea bruta, dupa ce i s'a mai assiediatu nitelu sangele care i se suisce in capu, dete apoi locu urmatorielor spectatoratiui: „Ori si din care lature amu privi acesta affacere, procedur'a Turciei ni dă una doveda despre cea mai grava desconsideratiune si vetematoria nerespectare a formelor ce essistu cu privire la communicatiunea d'intre popore.

Deci, daca guvernulu ostrungurescu s'arilemitte la una scrutare seriosa a acestei affaceri, noi n'am poté de cătu sè approbămu acest'a, că-ce a lassá una vetemă impunita, inseminu a provoca repetirea ei. Si-apoi afara de acest'a nice demnitatea statului ostrungurescu nu permitte a se trece cu vederea una assemene fapta. Inse pre langa tote aceste nu trebue sè cugetămu indata la spamele cestiunii orientali, la siansele unui resbellu. Sunt si alte mediuloci, pre a-si cascigă respectu si spre a rehabilita onorea si auctoritatea vetemata. Inse aceste mediuloci numai asiè poté ave effectulu dorit, daca se voru applică fara amanare.

Doue epistole interesante.

Pius IX. cătra Vilhelmu III.

„In Vaticanu, 7 Aug. 1873. — Majestate! Tote dispusetiunile si measurele ce guvernulu M. Vostre le-a luat de unu tempu incoce, tientescu din ce in ce mai multu spre nimicirea catolicismului. Daca mc consultediu insu-mi si me intreb, că ce motive au potutu fi acelle, cari au datu ansa la luarea acestor mesure severe, marturisescu cu tota franketi'a că nu sum in stare se aflu vre-unu motivu. Pre de alta parte inse mi se communica, că M. Vostre nu approbati procedur'a guvernului vostru, precum nice asprimea mesurelor ce se iau facia cu religiunea catolica — si scrisorile ce M. Vostre mi-ati adressatu in tempii trecuti, mi dovedescu de ajunsu, că M. V. nu poteti sè approbati aceea ce se petrece de presinte in statulu M. V. — daca, dăiu, M. Vostre nu approbati ca guvernulu M. V. sè continue pre cal'ea apucata, sè estinda totu mai tare measurele rigorose, luate facia cu beserică lui Iisusu Christosu si prin acesta s'o violedie asiè de gravu: atunci ore M. Vostre nu sunteti convinsi, că aceste mesure n'au altu effectu, decătu acelua-a, d'a submină tronulu M. Vostre? Eu vorbescu liberu si cu coragi, de-ora-ce drapelulu meu este adeverulu,

Pretiul de Prenumeratune:
Pre trei lune 3 fl. v. s.
Pre siesse lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romani'a:
Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertioni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tacă timbră pentru fisele-care publicatiune separata. In locul deschis 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

si vorbescu ca sè-mi implinescun'a d'intre detorintile melle, carea este: a spune toturorii adeverulu, si celor ce nu sunt catolici; că-ce fia-care omu, care a primitu botezulu se tiene intr'o privintia ore-care de pap'a. Mi-place a crede, că M. Vostre veti primi aceste observatiuni alle melle cu bunavointi'a ce ve caracterisidia si totu-odata in casulu de facia veti luă measurele necessarie. Dandu espressiune devotamentului si veneratiunii ce Vi pastrediu, rogu pre Ddieu, ca ellu sè ne impreune pre amen-duoi cu legaturele misericordie.

Pio m. p.

Responsulu lui Vilhelmu.

Berlinu, in 3 Sept. 1873.

Me bucuru că Sant'ia Vostra mi faceti onorea d'a-mi scrie, precum mi scriati si in tempii trecuti; si me bucuru cu atătu mai vertosu, fiindu că prin aceasta mi se dă occasiune d'a rectifică acelle informatiuni false, cari, precum se vede din testulu epistolei S. Vostre din 7 Aug., vi s'au impartesetu cu privire la starea lucurilor in imperiul germanu. Daca reporturile, cari vi se tramittu si din cari ve informati despre starea lucurilor in Germania, aru contine numai adeverulu, atunci n'ar fi cu potintia, ca Sant'ia Vostra sè dati locu presupunerii, că guvernulu meu ar amblă pre nisice călli, pre cari eu nu le approbu.

Dupa constitutiunea staturilor melle nu pot ave locu una assemenea, de-ora-ce in Prussi'a tote legile si despusestiunile ce se facu de cătra guvernulu meu trebuesc sanctiunate si approbate de mine. Cu dorere trebue inse sè marturisescu, că de duoi anni incoce una parte a suppusilor mei catolici a organizatuna partita, carea prin agitatiuni inimice statului ambla sè conturbe pacă confessională, ee acum de mai multi secoli essite in Prussi'a. Si dorere, prelatii catolici nu numai au iucuviintiatu acesta miscare, ci ei au luat chiaru parte la ea si au mersu pana a se recolă pre facia contr'a legilor in vigore. Sant'ia Vostra poté că n'ati trecutu cu vederea, că assemenei fenomene se repetiesc de presinte nu numai in celle mai multe dintre staturile europene, ci chiaru si in unele dintre staturile de dincolo de Oceanu.

Nu este missiunea mea, sè scrutedu causele si motivele, cari potu sè indemnă pre preutii si credintosii unei confesiuni crestine, ca ei sè dee mana de ajutorii inimicilor ordinei intru combaterea ordenei; inse pre de alta parte este chiaru chiamarea si detorinti'a mea, d'a sustiené si scuti pacea interna si d'a aperă auctoritatea legilor in staturile, ce provedinti'a mi le-a concordiutu spre guvernare. Eu sum petrunsu de acea consciintia, că am sè dau seama inaintea lui Ddieu despre implinirea acestei detorintie, si, pana ce Ddieu mi va da putere, voi si aperă ordenea si legea in staturile melle contr'a ori-carui attacu.

Eu, ca monarchu crestinu, sum constrinsu a mi-implini acesta chiamare regesca chiaru si facia cu servii unei beserică, despre carea presupunu, că ea, nu mai pucinu ca beserică evangeliica, recunosc si respectedia suppunerea facia cu poterea lumescă ca pre unu efussu allu vointiei divine ce ni s'a aratatu. Dorere inse, multi d'intre preutii suppusi Santei vostre nega in Prussi'a doctrin'a crestinesca in acesta directiune,

marmora a unui-a din membrii fondatori, a carui morte deplangemus, a lui Alessandru Ionu I. lamurirea si solutiunea a multe si diverse cestiuni menunte, ce ar fi lungu a enumerat aci, atunci ne vomu convinge ca societatea academică română, în scurtul acestor sesiuni, ca i în sesiunile trecute, si-a implinit cu sanctitatea detinute si poti inchiia cu cugetu impacatu, acesta sesiune, care e a sieptea de la fondarea si constituirea ei. Aruncandu una cautatura respectiva asupr'a securului seu trecutu in totu, societatea affia ca nu are a-si impută nimicu, pentru ca ea a facutu totu ce permiteau mediele materiale de cari a dispus.

In partea literaria, pentru care singuru a avutu desu de la inceputu mediloci materiali la dispositiunea sa, societatea a facutu, credemus, mai multu de cătu ar fi potutu accepta cei mai severi cunoscetori de difficultate reali alle lucrărilor ce societatea a esecutata si e pre calle de a esecutata in acesta parte, pentru care, cum s'a disscu, sunt destinate de insi si donatori fundurile puse ja dispositiunea societătilor. Cătu pentru lucruri in celle alte doce directiuni, a istoriei si a sciintiilor naturali, societatea a susperit u si suffere inca amar'a dorere ce credemus ca simte totu romanulu bine cugetatoru, ca nu s'a potutu d' cursu lucrărilor ce au preparat si prepara fără pregătii membrii respectivi ai sectiunilor, de căta intristare este coprinsa societatea, vediendu ca acesti membri suntu redusi la restrinsele loru mediloco particolare epro a face se éssa la lumina unele fragmente din rezultatele laborioselor sall investigatiuni. Inca de la instituirea sa, societatea a cautat cu persistenta a procurat sectiunei istoria archeologica, pentru care inca pe atunci optasse mai multi membri si ei, medie materiale pentru realizarea lucrărilor acestei sectiuni; insa-si sectiunea filologica sau literaria, care din generositatea donatorilor, dispune de mai multe medie materiale, totu-si n'ar poté intinde lucrările sall pe scar'a larga pe care s'ar cere se se faca, candu amu dispune de mai multe medie materiale.

In medilocul greleloru impregiurari, in cari ne affiamu sub admosfera suffocatoria de ver-ce aventu allu sentimentelor nobile, care apesa nu numai asupr'a tierrei noastre, ci, cum se vede, asupr'a intregului continent europeanu, fapte generose si adeveratu romanesca ca aceea a onoratului si generosului D. Constantinu Nasturel despre care ati luatu cunoscinta prin lectur'a testamentului insu-si, deschidu nationei romane preste totu si societătili academice in parte noue perspective de unu venitoru mai bunu si mai fericitu Dee Dumnedieu ca exemplul acestui Romanu se fia imitat de multi alti Romani, si atunci ne potem linguisi, ca societatea academică in curendu va fi ceea ce toti dorim se fia.

Intre cei patru reci pareti, unde se urmarescu in tacere lucrările sall, societatea a nutritu si nutresce cu caldura de anima acesta ferma sperantia care a condusu pana acum si va conduce si pe viitoru pasii sei lenti din cauza impregiurilor espuse, dandu amu resoluti si progresivi.

Nr. 202 AEM.

Pro c o p i u

din mil'a lui Dumnedieu drept credintiosu Archiepiscopu allu Transilvaniei si Metropolitu allu romanilor greci-orientali din Ungaria si Transilvania.

Iubitului cleru si poporu din archidiocesă Transilvaniei: Daru si mila de la Dumnedieu Tatalu si Domnului nostru Iisus Christosu!

Dupace placu atotpoternicului Dumnedieu a chiamá din vietia pre neuitatulu Archiepiscopu si Metropolitu allu nostru Andrei Baronu de S i a g u n a, congressul nationalu allu provinciei nostre metropolitane convocat la Sabiu pre diu'a 26 augustu (7 septembrie,) a. c. ne-a alessu pre poi dupa normele statutului organicu beserescu de Archiepiscopu allu Transilvaniei si Metropolitu allu romanilor greci-orientali din Ungaria si Transilvania; era Maiestatea Sa cesare si apostolica-regesca, gloriosulu monitori allu nostru Franciscu Iosifu I.,

cu prénalt'a resolutiune din 17. Septembre nou a. c. sa induratu pregratiosu a intar si acesta alegere. — facem u cunoscuta iubilu cleru si poporu allu archidiocesă Nostra Transilvanie: că dupa celle premisse, congressul nationalu allu provinciei nostre metropolitane in diu'a de asta-di ne a introdusu pre Noi solennel in scaunulu metropolitanu, si eu acest'a Noi ca Archiepiscopu si Metropolitu amu intratu in functiune spre a suporta sarcina, ce provedinti'a dumneideiesca, dupa suffragiulu clerului si allu poporului provinciei nostre metropolitane, o a pusu pre numerii Nostru.

Resoluti a urmă pasii binecuvantati ai fericitului Nostru predecessoru, contam la sprinire caldurăsa din partea clerului si a poporului de sub archipastorii Nostra in tote acelie, ce pre bas'a institutiunilor canonice alle besericei noastre, er mai de aprope pe bas'a statutului nostru organicu, avemu de a le face pentru folosulu suffletescu allu turmei Nostra cuventatorie, si preste totu pentru prosperitatea santei noastre beserice ortodosces.

Salutandu-ve, iubitilor fii suffletesci, ca nou archipastorii allu vostru, vi poftim pre toti la conlucrare zelosa in vi'a Domnului, ca aceea, plivita de ori-ce maracini stricatosi se pota aduce fructele salutarie alle credintiei, dragostei si alle sperantiei crestinesci intru marirea lui Dumnedieu. Dandu-vi totu data binecuvantarea Nostra archipastoresca, in legatur'a dragostei si a ordului canoniciu, vi poftim, se Ne cuprinde si amintiti in santele vostre rogatiuni.

Dat in resedinti'a Nostra archiepiscopescă-metropolitana in Sabiu, la 16/28 Septembrie, annulu Domnului 1873.

*Procopiu Iavascoviciu, m. p.
Archiepiscopu si Metropolitu.*

Appelu in interesulu Romanismului si deschidere de abonamentu.

Unu adeveru neconstatabilu in istoria universale a omenimii — ca si in vietia cotidiana a unui poporu, a unei natiuni, unui individu, se affirma cu multa eloçintia, candu vomu cugeta, ca societatea umana a ajunsu si va ajunge la perfectiune numai prin cultura si sciintie! O conditiune acésta foră de carea omenimii cu atâtea interese divisa in atâtea semintie, in atâtea natiuni, in atâta-individu, cu statea aspiratiuni nu se poate affirmă ca atare nu poate corespunde sublimului seu destinu desemnatu de Creatorele, de acelui Creatore generale, care duce cu sine universulu, din prefectiune in prefectiune, pana la prefectiunea suprema — si din care fiindca nostra, suffletul nostru este numai o mica sehindie de lumina in medilocul unui oceanu de lumina. — Omenimii, petrunsa de acestu adeveru eternu, nu numai n'a remasu statiunaria veri-odata in callea sa cătra progressu si sciintie, ci si-a fragmentat mintea mifie de anni, cum se gasesc acea calle salvatorie, pe carea apucandu, se ajunga ea la perfectiunea cea mai posibile! Istor'a omenimii a sanctiunatu ac-stu adeveru santu, căci ea, omenimii, desi facea căte odate rateciri, cum apucasse de exemplu in totu decursulu evului mediu, totu-si dupa atâtea sute de anni de calatorii gresite in dreptă si in stang'a, recunoscendu-se pre sine intr'unu momentu de o rara si fericita inspiratiune, si-a adusu a minte de originea sa si de missiunea ce ea are, se imprimă pre acestu pamantu. E o caracteristica si a epocelor, in cari traimu, că omenimii merge cu rapediune cătra progressu si sciintie de totu filiul, alergandu la perfectiunea cea mai posibile! Malurile Temisei si undele Senei nu striga deoță „cultură, sciintie, progru si civilisatiune!“ Si echourile loru se audu pe pitorescile maluri ale betranului Danubiu! Nici odata dara, de candu tiene a minte istor'a genului umanu, nu s'a vorbitu atat'a, nu s'a scrisu atat'a, nu s'a imbracisatu in asia gradu potentiatu sciintiele, ca in tempurile moderne! Parol'a de di, cuventulu de ordine in epoca actuala, nu este altu ce-va decât progressu in cultura si sciintie, si inca in sciintiele positive — reale! Si daca poporele

voru tiené contu de acestu postulatu altu tempului actuale, atunci si numai atuoci si voru assecurá elle unu venitoru demnu de sublimele destine alle omenimii!

Unu faptu inregistratu de istoria si afirmatu de noi in tote dillele este, că trebuie se intellegemu odata pentru totude-un'a — cu deosobire natiunea nostra romana — semnele si spiritulu tempului; pentru ca nu cum-va prin o negligenta condamnable se remanemu si mai inderetur in cultura, de cum amu remas.

Poporul român, ca se pota ajunge acolo, unde au ajunsu alte natiuni culte, trebuie neaperatu se ajunga cu una ora mai nainte, se apuce pre tôte căile, ce i le deschidu sciintiele de totu feliulu — mai alessu inse sciintiele positive — reale!

Subscrisul impulsu de atari sentimente si dorindu din anima, ca poporul român se progressedie in cultura si sciintie — căci numai cultur'a si sciintia aduce fericire unui poporu, ca si marii societati omenesci, adresez — acestu Appelu si deschidere de abonamentu pentru map'a Transilvaniei — intregei natiuni romane, rogandu-o in interesulu ei se sprinchesca acesta intreprindere romanesca, unică in feliulu seu pana acum! Mare avantajiu voru trage Romnii si scol'a romana din asta intreprindere!

Mai alessu, daca representantii instructiunii romane voru luă in de aproape bagare de séma compositiunea acestei mape si sistem'a, dupa carea am compus'. Principiile pedagogice moderne recomanda, mai alessu in scolele elementarie, sistemulu de centralizatiune allu obiectelor de invetimentu. Acestu sistem, ca celu mai salutar, ca celu mai avantagiosu, recunoscendu, adoptatu si recommandantu de către tot celebritătile pedagogice, l'am adoptat si eu intru compunerea acestei mape, firmu in covingere, că scol'a romana se va fericita, că i se da occasiunea d'a ave in possessiune o astfelu de mapa, ca si carea pana acum in limb'a sa nu a avutu; era scolariu romanu va poté inventia in limb'a materna cu mare inlesnire geograf'a patriei sall nu asia defectuosu, dupa cum s'a practisatu pana acum, ci din tote punctele de vedere posibile, cari le reclama studiul geografic!

Avantajurile si conditiunile abonamentului pentru map'a romana a Transilvaniei se cuprindu in urmatorile considerante.

1. Acesta mapa romana a Transilvaniei va fi cea mai ampla dintre tote mapoile pana acum existente. Ea va cuprinde:

- a) Impartirea noua juridice si politica;
- b) Numerulu suffletelor si marimea otarului in jugore si stangini patratii catastrali pentru fia-care communa;
- c) Suprafaci'a in milluri patrate, numerulu suffletelor si a comunelor fia-carp'i comitat;
- d) Suprafaci'a in milluri, numerulu comunelor si allu suffletelor toturor cercurilor judecatoresc;
- e) Suprafaci'a in milluri, numerulu comunelor si allu suffletelor fia-carei judecatorie singularie;
- f) Distantia comunelor din scaunulu judecatorescu, dupa mesurarea cea mai noua;
- g) Oficiele postali;
- h) Oficiurile telegrafice;
- i) Drumurile de ferru si statiunile;
- l) Puncte astronomice si trigonometricce cu inaltimie absoluta;
- m) tote baile montanistice;
- n) Drumurile de statu si de comunicatiune;
- o) Map'a va fi de o marime de 4 sectiuni.

Pretiul unui exemplariu consta numai cinci florinti v. a.

2. Subscrisul dorindu din tota consciintia mea romanesca inaintarea natiunei melle in tote reporturile, morali, sciintifice si materiale, si voindu din tota anim'a a contribui si io la rondul meu obululu meu, omica petrica la consolidarea edificiului natiunale, promittu solemn'ul, că de la totu exemplariul prenumerat voiu oferi 50 cr. pentru a cadem'a natiunale, daca abonamentul se va urca preste omia de exemplarie.

3. Esirea la lumina aterna de la prenumeratiunea susamintita.

4. Abonamentele se facu de a dreptulu la autorele.

5. Si onorablele redactiuni alle toturor diurnalelor natiunale inca sunt rogate forte

respectuosu din partea autorelor a prim abonamente.

Cinculu mare, 8/20 sept. 1873.

Autorele:

Eugeniu Bordeau x
Commissari reg. supremu la cartile funduali in Transilvania.

Bicadiu, in Sept.

Despre recolt'a annului acestui-a cestim in tote diurnalele, dar de si nu amu cesti noi cesti de la tierra ne convingemus insi-ne din secerisulu nefavorabilu ce amu avutu.

Acum la culesulu cuceruduiului asemenea tresara anim'a economului agricultor prevediendu, că din productele de estempsu, necum se-si pota assecurá baremu pre de o parte subsistintia propria cu a familiei sall, ci una mare parte a locuitorilor ajunsi la sapa de lemn sunt necessitatii de temporii a se cugeta la cutare-va refugiu, dar in catră? una intrebare trista acest'a, la carea este dorerosu chiaru si a cugeta.

Inse consecintiele acestei calamitati ammenintia cu ruina totale si pre bietii preuti.

Prin lips'a de cereale in cea mai mare parte este pericolata chiaru si subsistintia preutilor fungenti in atari locuri si comune, unde plag'a acest'a sibuclezia prebietulu poporu, si pre unde preutimea nedotata a contat ca si in cei-lalți anni mai fericiti la cerealele capatande sub nume de leicticalu. Acum inse ce trista privelise va se se ivesca, candu in atari locuri de la una mare parte a poporenilor nu li se voru subministră cerealele, ca una conditiune principală a subsistintiei loru preutiesc!

De a fostu recunoscuta candu-va de justa si legala dotatiunea preutilor ca functionari ai Besericei, acum necessitatea este imperativa si tempulu, despre carele si altcum se dice că tôte de coca si aduce, debue se fia sosiut spre a realizá si acesta necessitate de dotatiune a preutilor reduși, cu rare exceptiuni, la cele mai estreme lipse.

Indemnatu de aceste impregiurari, de si alti confrati inca au urmaritua acesta calle si pre terrenulu publicisticu, unde toturor mai usior li vine a cunoscce causele si efectele loru, mi-iau libertatea a revocă in memoria si a roga pre prea bunii nostri Archipastori pentru parintesca sollicitare la locurile competente a dotatiunei atât de intarditate pre seam'a preutilor deveniti acum si la mai grea proba prin micaiorarea leicticalului, provenit din vitregimea temporalilor.

Gr. Cardosiu
par. rom.

Conformu decisiunilor luate in sessiunea annului curinte, Societatea academică romana publica urmatorile concursuri:

A. Premiu Zappa.

Pentru cea mai buna lucrare a unei sintactice romane cu program'ma si conditiunile urmatorie:

I. Program'ma. Partea sintactică a gramaticei limbei romane va cuprinde:

1. O introducere generala in care se voru stabili prin esemplu trasee atât din limb'a propria, cătu si din alte limbe mai vertosu din limbele clasice si sorori cu a nostra, diversele relatiuni in cari se potu pune conceptele spre enunciarea cugetărilor, stabilindu-se totu de odata si terminologia sintactica cea mai buna ce s'ar poté da dupa cele mai nove lucrări gramaticale.

2. Sintaxa speciale a limbei romanesca in care se desvolta in detaliu tote modurile de expresiune a fia-carei-a din relatiunile stabilite in partea generale, cautandu se se deo pentru fia-care modu de expresiune esemplu numeroase atât din limb'a populare cătu si din cărtile noastre cele mai bune scrise, vecchi seu noue, producendu-se la fia-care modu expresiunea unei relatiuni sintactice si idiotismele limbei, alaturandu-se fia-care din aceste forme de expresiune cu cele analoge limbei mai alessu romanesca, cantandu in fine pe d'o parte se alega cele mai corecte expresiuni, era pe de alta parte se se puna in vedere solicismii si frasile neadmisibile in limb'a nostra.

3. Topic'a romanesca, in care se va stabili pe d'o parte care este constructiunea *

VARIETATI.

(Numire.) Foi'a officiale de astăzi, 18 Octobre, publica decretulu imprestescu, prin care Santi'a Sa episcopulu de Lugosiu, Ioanu Olteanu, este numit episcop alu Oradei-Mari.

(Comitetul) junimei romane din România a adresat Dlu Thiers, cu ocazia liberării teritoriului francesu de nemți, urmatoră felicitare: Celu din urma soldatului Prusianu, a parasit France; acesta este opera D-vostra. Junimea Universitară din București a luat inițiativa de a ve oferi cu aceasta ocazie una medalia comemorativa. Ea voește se eternizeze sentimentele săle pentru liberatorul generosei Francie. Noi, Comitetul insarcinat de aceasta junime, pentru a realiza dorința sa, ne grabim a vi transmite în numele junimei teritorior Române expresiunea sentimentelor de recunoștință și de admirare pentru marele D-vos traiescă illustrul său liberator. — Badescu presedinte, membri: Tataranu, Bibicescu, Nacescu și Badenschi. — La acesta D. Thiers a binevoită a respunse: Me grabesc a ve respunde de primire, și a ve multumi pentru depesi' cu care me anunță despre apelul D-vos traiește junimea Româna. A. Thiers

(Imeneu.) Dlu Dr. Demetru Racu ciu avocat in Sabiu, si-a celebratul Joi in 16/4 Octobre a. c. cununia sa cu amabilă domnisoara Iosefină Lobontiu Cericu să binecuvinte și protege acesta uniu. (De-i minti una, inca-i buna.) In unul din numerii trecuti ai diariului "M. Polgar" din Clusiu ceteramur urmatorul Telegram: Astădi in 6 Octobre se tine sădintă consiliului municipal. La aceasta sădintă, carea a decursu in ordinea cea mai buna și cu insuflețire patriotică, membrii au participat in număr foarte însemnat. Boer Kálmán, capitänul suprem, a primit manifestații de incredere din toate părțile. Excelența dispuseție a spiritelor promite tinențului nostru viitorului celu mai fericit, de-ora-ce bucuria Romanilor a fost totu și de mare ca și a Ungurilor. Ungurul, care a trămis acesta scire de mare triumf, va fi cugetat intru sine că „de-i minciuna, inca-i buna,” inse cu tote aceste noi asceptări de la Români cu semnul romanesc din acel district, ca să dea mențiună de golu. Politica ce voiesc să încearcă acum, nu îl va ajuta nimic; districtul Făgărașului totu se perde, căce și voiesc d. Szapáry și candu va veni cestiu la votu totu și voru voil și domnii Máday și Teleky.

(Primirea lui Bogdanu Jakab in Caransabisiu.) Sambata in 11. l. c. la 5 ore d. m. avu locu intrarea comiteli supremu in urbea Caransabisiu. Inca la confiniile comitatului Severinu fă intempi-nat de către siefii auctoritătilor civili și si de unu banderiu de vre-o 100 de cala-reti imbracati in tricolori nationali unguresci, (?) cari apoi lu-insocira in oras. Seră s'a arranjat conductu de tortie, orasul s'a illuminat si impenat de flămure ungurescă. La banchetu episcopal Popasu redică unu toast in limbă romana și germană, la care Iakab respunse in limbă magiară și germană. Insufflețirea fă preste fire mare. — Aceasta deschise o imparătescă după sorginte străina, inse credem, că in realitate nu va fi fostu insufflețirea tocmai și unguresca intr'unu tienutu, unde abie se gasesc vre-o căteva parechi de ciobotari unguri.

(Conchiamare.) Astădi Domineca 19 Octobre 1873, la 4 ore d. m. se va tine primă adunare generală ordinaria a societății „Petru-Maior” in localitatea satul Vatiului nr. 12, la carea este cu onore invitata tinerimea romana din Buda-Pestă. — Datu in Buda-Pestă, la 14 Oct. 1873 — Comitetul supraveghitoriu.

Concursu.

Pentru ocuparea statuii de invetitoriu la scola confess. gr. cath, din Satulu

nou sassescu in Districtul protop alu Buzău se publica concursu pana in 20. Octobre a. c. st. n. Cu aceasta statui sunt impreunate urmatorile emolumente.

- a) 100 fl. v. a. in bani gata.
- b) Cuartiru liberu in edificiulu scolii si gradinutia de legume.
- c) 30 miercie de grauntie de cuceridu si lemn de incalzită scolă.

Doritorii de a occupă acestu postu au să se asterna recursele loru pana la terminul amentitul la senatul scolasticu locală. Cei ce voru sci cantarile basericecici bene si voru sci si limbă magiară. voru fi preferiti. Satulu-nou in 8. Octobre 1873.

Nicolau Popu,
presed. sen. scolast.

Concursu

Pentru vacanța statuii docentiale din Santejude in Tractul Secului se publica concursu cu termenu pana in 26. Oct. a. c.

Cu aceasta statui sunt impreunate urmatorile emolumente; 120 fl. v. a. 20 miercie de bucate, gradina de legume, lemn de focu si cuartiru liberu.

Doritorii de a dobandi acesta statui, documentele loru dimpreuna cu attestatul de spre portarea morale si zidul in cresa rea pruncilor să si-le presentedie pr terminul mai susu indicat inaintea senatului scolasticu locală.

Din siedintă senatului scolast, tenua in Santejude la 8. Octobre 1873.

1—2 Vasiliu Russu
preside sen. scol.

Concursu

Pentru ocuparea postului de invetitoriu poporul in Communa Maior, Districtul Nasaudului, devinut vacante prin abdicarea fostului Invetitoriu, prin aceasta se publica concursu pana in 25 Octobre a. c. Cu acestu postu sunt impreunate urmatorile emolumente: Cuartiru liberu, constatoriu din o chilia si o camara, gradina de legume, apoi unu salariu de 200 fl. v. a. care se platesc in rate lunare anticipate, si 4 orgii de lemn.

Doritorii de a capăta acestu postu au de a-si tramețe recursele loru provediute cu documentele necesarie la senatul scolasticu pana la terminul mai susu indicat avendu de a se prezenta in persona.

Din siedintă senatului scolasticu comunale gr. cat., tenua in Maior la 9 Octobre 1873.

Basiliu Groze Leonu Horga
Presedintele Notariu ad hoc.

ALESSANDRU ROMANU

Propriet., ed.t. si red. respondiet.

Sirupu Pagliano,

celu mai bunu mediulocu pentru curatirea sangelui, se afila genuinu in singur'a agen-tura principală a lui

Stefanu Giergl,

primulu fabricant reg. ung. priv. de cărt de jocu,

Pestă, in coltiul stradiei lui Franciscu Deák si stradă Vienei nr. 1. etajul I.

Pretiul unei butile 1 fl. 40 cr.; 6 butile 6 fl. 50 cr.; 12 butile 12 fl. v. a. Mai pu-cinu de 2 butile nu se tramtuit.

Acestu mediulocu pentru curatirea sangui, care este renumit in tota lumea, si care pana astădi nu numai că nu este in-trecutu, dar pana acum nici parochia nu si-afflatu, si-a castigatu unu renume recunoscute in tota Europa, de-ora-ce in cele mai multe feluri de bole s'a dovedit ca unu medicament miraculosu si nepretiu, precandu alte medicamente n'au avut nici unu efectu imbucuratoriu.

Cărti de jocu, cele mai fine si mai frumose ce se potu fabrica, se potu capetă cu redică si in detailu cu pretiul fabricoi, platindu-se sau d'adreptul la cassa sau per Nachname; la cerere expressa se tramtuit tarif'a pretiurilor prin

Stefanu Giergl.

romana commună, era pe de altă se voru arăta abaterile de la acesta constructiune, punându-se in lumina, prin esemplu inde-stulatore necessitatele de expresiune din cari nascu inversiunile constructiunii commune.

Regulele detaiate de ortografie, cum si de punctuare.

5. Unu conspectu istoricu allu diverse-loru frase, prin cari a trecutu limb'a româneasca si sintascea ei, pentru ca din acestă să se tragă concluzioni asupra calitătilor generali ale frasei românescii.

Acestu conspectu inse nu se cere de rigore, ci se lassa in voi'a concurrentilor.

II. Conditioanele concursului sunt:

1. Marimea opului are să fie celu pu-cinu de 20 de cole tiparie cu litere gar-mond.

2. Terminulu pusu, candu manuscrisele concurrentilor au se fie tramise societății, este 30 iuliu 1876.

Manuscrisele venite in urmă acestui terminu nu se voru luă in considerație.

3. Manuscrisele voru fi scrise in modu legibile de mană străina, paginate si legate in fasciculu.

Pre pagină antăia voru portă o deviza in veri-ce limba, scrisa asemenea de mană străina.

Aceea-si deviza se va scrie si pre unu plicu sigilat cu sigilu foră initialele autorului, in care plicu se va affla inchis numele concurrentului.

4. Manuscrisele se voru cercetă si judecă de secțiunea filologică, care va propune societății academice, in siedintă plenaria, primires aceluia din operate, care va satisface progamai.

Manuscrisele respinse se voru pastră in archivulu societății pana ce se voru reclamă de autorii loru, alle caror nume remanu necunoscute, fiindu ca pluriile ce le voru cuprindă nu se voru deschide.

5. Premiul destinat pentru cea mai buna lucrare va fi de diece mii de franci.

B. Premiulu Zappa

Pentru cele mai bune traductiuni din autorii classici, si latini:

Pentru autorii:

1. Ciceronis philippica II de la incepere pana la cap. XX inclusivu.

2. Titi Livii, carteza XXXIII. de la incepere pana la cap. XVI inclusivu.

3. Plutarchi Tiberius Graschus intregu.

4 Polybii carteza II. de la incepere pana la cap. XVI. inclusivu.

5. Dionis Cassii, carteza LVII de la incepere pana in capu XII inclusivu.

6. Dionysii Halicarnassensis carteza I. de la incepere pana la capu XII inclusivu.

7. Sallustii Jugurtha de la XXIV pana la XLVIII inclusivu.

II. Conditioanele sunt următoarele:

1. Traductiunea va fi intr'o limba româneasca, cătu se poate de scurta si eleganta, cautandu a se reproduce in traducere calitatele autorului tradus.

Traducatorii sunt detori a dă note critice asupra diferitelor mentiuni alle locurilor obsecrute din testu, cum si note osplicative asupra terminilor tehnici si numelor proprii, cari occuru in testulu autorului.

2. Manuscrisele venite mai tardiu de 10 iuliu 1874 nu se voru luă in considerație.

3. Manuscrisele voru fi scrise cătu se poate de corectu si legibile, inse nu de mană traducatorului, ci de altă străina, bine cusute intr'unu fasciculu si paginate. In fruntea manuscrizelui se va scrie o deviza in veri-ce limba si totu cu mană străina. Pe langa manuscris se va allatura si o scrisoare inchisa intr'unu plicu, sigiliu foră initialele autorului, adresata presedintelui societății academice si portandu in afara deviză manuscrizelui scrisa totu cu mană străina, era in intru numele autorului traducătorii.

4. Manuscrisele se voru cenzură si judecă de secțiunea filologică, care va propune societății, in siedintă plenaria, adoptarea aceluia din operate, care va merită premiul destinat pentru aceste lucrări.

5. Manuscrisele nepremiate se voru

pastră in archivulu societății pana ce se voru reclamă de autorii loru, alle caror nume remanu necunoscute, fiindu ca pluriile ce le voru cuprindă nu se voru deschide.

6. Premiul pentru cea mai buna traducere de 20 pagine va fi in genere de lei nuoi 120, era pentru 20 pagine din Dyonisiu de Halicarnassu său din Dionis Casiu lei 100.

7. Cellu ce va obtine premiul ca celu mai esel nt traducatoriu allu celor 20 de pagine, de cari e vorbă in articolele precedinti, va fi insarcinat de societate a face traductiunea autorului intregu cu premiul fissat de lei nuoi 120, său 100 pentru fie-car 20 pagine.

8. Traducatoriu astu-felu insarcinat de societate va fi detoriu a urmă lucrarea cu aceea-si diliginta, exactitate, eleganta si puritate de limba, cu care a facutu si probă premiata.

Elu va fi detoriu a da pe fie-care anu căte 200 pagine de traducere din editiunea luata de norma.

Traductiunea se va essamină de secțiunea filologică a societății si, afiandu-se conforma conditiunilor de mai susu, se va dă la tipariu, era traducatoriu se va responde remuneratiunea cuvenita.

La casu inse capdu traductiunea n'ar corespunde conditiunilor stabilite, ea se va transmite autorului cu observația de a emenda.

10. Candu traducatoriu din ori-ce cauza n'ar mai continua lucrarea, atunci se va publica din nou concurs de proba in conditiune de mai susu.

11. Autoriul classicu, care trece peste 500 pagine se va imparti intre mai mulți concurrenti ce voru eselă la concursu.

12. Tiparirea autorilor tradusi se va face de societate in 1000 exemplare formata in octavu ordinariu, cu litere garmond si pe chartia alba curata, dupa unu modelu alesu de societate.

Formatulu adoptat, literile si chartia aprobata voru servi pentru toti autorii tradusi si tipariti cu spesile societății.

Pretiul unui exemplariu, scosu la venduire, se va defi in raportu cu spesile facute cu traducerea si tiparirea lui, asi ca din venduirea primei editiuni să eșa si să se incasseze cu procentele loru toti banii de spensi cu aceasta editiune.

13. Traducatorii operilor premiate de societate sunt liberi si scote ună, a două editiuni din traductiunea facuta de densii inse numai după trecerea antăiei editiuni facute de societate si remanu proprietari pe traductiunile loru.

14. Candu societatea va affla de cun-vintia a face o nouă traductiune din unu autoriu dejă tradus si publicat cu spesile ei, ea va fi libera a procede la aceasta foră ca antăul traducatoriu să aiba dreptu de a se opune.

(Finea va urmă.)

Convocare.

Adunarea gen. a „reuniunii invetiat. gr. cath. Chiorenii” carea — conformu statutelor era a se tine in 27 Octobre, — se amana pe 1. Novembre a. c. st. n. ceea ce, autorii atu fiindu de d. vice-presedinte absente, me grabesc a aduce la cunoscintia fratilor invetiatori si a toturor barbatilor cari se interesseda de causele scolare, invitandu-i cu tota onoarea la acea adunare ce se va tine in chili'a clasei 1. a scolii confess. romane din oppidulu Siomcut'a mare. — Fratii invetiatori sunt ro-gati a aduce taxa de 2 fl. v. a. pentru fondulu reuniunii, atât pentru annulu curent, cătu si pentru celu trecutu, cu care sunt in restantia, căci la din contra si voru trage asupra-si pedepsa respectivului § din statutele reuniunii.

Seră după finea adunării se va tine unu balu allu carui-a venitul curatul e destinat pentru „bibliotecă reuniunei.”

Pretiul intrarei pentru una persoana 1. fl. v. a. incepertulu va fi la 8 ore seră.

Siomcut'a-mare, 15 Octobre 1873.